

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра хореографії і танцювальних видів спорту

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-
практичної конференції
«Хореографічна термінологія:
виклики сучасності»

12 листопада 2025 року

Київ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
Кафедра хореографії і танцювальних видів спорту

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«Хореографічна термінологія: виклики сучасності»

12 листопада 2025 року

Київ 2025

Редакційна колегія:

Соронович Ігор Михайлович Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, майстер спорту України міжнародного класу, суддя міжнародної категорії WDC, завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, керівник Всеукраїнської ради спортивних танців, керівник Асоціації спортивних танців м. Києва

Козинко Лілія Леонідівна Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України

Хом'яченко Олеся Олександрівна Доктор філософії з фізичної культури і спорту, старший викладач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України

ББК 75.151.2

УДК 792.8

Хор 79

Хореографічна термінологія: виклики сучасності: Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 12 листопада 2025 р. [Електронний ресурс]. – К., 2025. – 145 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Хореографічна термінологія: виклики сучасності», проведеною кафедрою хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України 12 листопада 2025 р. До збірника увійшли тези учасників конференції у авторській редакції.

Затверджено на засіданні кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України протокол № 7 від 23 грудня 2025 р.

© Автори статей

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Хореографічна термінологія: між традицією та сучасністю

Чепалов Олександр Іванович

Проблеми узгодження дефініцій на теренах хореології..... 5

Сосіна Валентина Юрївна

Термінологія в спорті і хореографії: особливості та значення..... 8

Плахотнюк Олександр Анатолійович

Проблематика українського термінологічного словника хореографічного мистецтва: подолання наслідків зросійщення та знищення української культури імперськими впливами..... 12

Білаш Ольга Сергіївна

Хореографічна термінологія між традицією і глобалізацією: французька, англійська та українська системи у професійній підготовці здобувачів освіти..... 17

Кузик Олег Євгенович

Антологія хореографічної культури: етапи розвитку та класифікація танцю..... 22

Щур Людмила Богданівна

Хореографічний термін як носій культурної пам'яті..... 30

Козинко Лілія Леонідівна

Питання термінологічного визначення «перформативних мистецтв» у сучасних реаліях створення стандартів вищої освіти..... 33

Рубан Віктор Васильович

Танцплан для гармонізації взаємодії у хореографічній освіті: міжнародний та український досвід..... 39

Вероніка Зінченко-Гоцуляк

Музикознавчі аспекти інтерпретації поняття «сучасний український балет»..... 44

Солонинка Тетяна Василівна

Термінологія українського автентичного та народно-сценічного танцю: точки перетину та спільні елементи..... 47

Вельган Лілія Петрівна

Слово і рух: взаємодія терміна та хореографічного жесту у сценічній практиці..... 49

Верховенко Ольга Анатоліївна

Напрями реформування розвитку хореографічного мистецтва в Україні в умовах сучасних інтеграційних процесів..... 52

Скиба Юлія Юрївна

Співвідношення понять «перформанс» і «перформативне мистецтво» в контексті сучасних художніх практик..... 58

СЕКЦІЯ 2. Дослідження молодих науковців

Стоколоса Олена, Маркевич Лариса

Семантичне поле мистецтва балетмейстера: взаємодія термінів у системі хореографічних дисциплін..... 62

ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ТЕРМІН ЯК НОСІЙ КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ

Щур Людмила Богданівна

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музикознавства та

методики музичного мистецтва

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6432-7219>

Хореографічна термінологія – це не лише система професійних понять, а й відображення глибинних культурних процесів, історичних змін та національної ідентичності. Кожен термін несе в собі закодовані смисли певної епохи, школи, традиції, філософії руху. У сучасному мистецькому просторі, де взаємодіють класичні, народно-сценічні та сучасні танцювальні напрями, особливо важливо усвідомити, що терміни виконують функцію збереження культурної пам'яті – вони є носіями традицій, технік, стилів, що формувалися століттями.

Питання термінології у контексті культурної пам'яті досліджували як українські, так і зарубіжні науковці. У вітчизняній науці аспект збереження традицій через терміносистему аналізували Т. Морозовська [4] – у контексті взаємодії танцювальних мов і впливу традиційних систем руху на сучасну хореографію, О. Безклубенко [2] – щодо уніфікації мистецтвознавчої термінології, Л. Андрощук [1] – у зв'язку з формуванням художньої мови сучасного танцю. Дослідження І. Бондаренка [3] підкреслює значення терміна як форми культурної комунікації між поколіннями виконавців і педагогів.

У міжнародному контексті близькі ідеї представлені в працях R. Laban [7], який розглядав рух як «мову культури», A. Carter [5], де трактує термін як інструмент фіксації танцювальної пам'яті, та S. Foster [6], що наголошує на тілесному вимірі культурної спадщини у танці.

Метою дослідження є виявлення ролі хореографічних термінів як носіїв культурної пам'яті та засобів відтворення національної традиції у сучасній хореографічній практиці.

У запропонованому дослідженні застосовано методи історико-термінологічного аналізу, культурологічного порівняння, а також семантичного аналізу ключових понять для простеження змін у змісті хореографічних термінів у часі.

Хореографічний термін – це не лише сегмент професійної лексики, а насамперед носій колективного досвіду. Через нього фіксується унікальний історичний шлях розвитку танцювальної культури, особливості естетики, побуту та ментальності народу.

Так, українські народні танцювальні терміни – «*гопак*», «*козачок*», «*аркан*», «*коломийка*» – зберігають у собі відомості про ритуальні й соціальні функції танцю, його зв'язок з обрядами, військовими традиціями чи святковими діями. Вони не просто позначають жанр чи ритм, а й передають культурний код – енергію спільного руху, дух громади, символічні образи мужності, радості чи єдності. Ці назви пережили трансформації, увійшли в репертуар сценічного танцю, але зберегли у своїй семантиці культурну пам'ять етносу.

Водночас запозичення з європейської класичної школи – *plié, relevé, battement, arabesque* – стали універсальними елементами міжнародної хореографічної мови. Вони фіксують історичний досвід французької придворної культури XVII–XVIII століть, що сформувала академічну школу балету.

Для українського мистецтва ці терміни стали складовою професійної освіти, але з часом набули нових смислів, адаптованих до локальних естетичних моделей.

У XX–XXI століттях виникає тенденція переосмислення термінів – традиційні слова набувають філософського й антропологічного звучання. Наприклад, поняття «*імпровізація*» виходить за межі технічного прийому й означає процес самопізнання через рух; «*пластика*» – уже не лише показник технічної гнучкості, а форма тілесного мислення, що відображає культурний контекст епохи. Такі зміни свідчать про живу динаміку терміносистеми, її здатність адаптуватися до нових художніх реалій, зберігаючи водночас історичну глибину.

Слід також зазначити, що в освітньому процесі хореографічна термінологія виконує виховну функцію: знайомить студентів із традицією, формує відчуття спадковості й національної гордості. Знання етимології та

культурного значення термінів дає змогу педагогам пояснювати не лише «як», але й «чому» певний рух виконується саме так, тобто вводити студента в культурну логіку танцю.

У сучасній сценічній практиці можна простежити тенденцію змішування термінів різних шкіл – академічної, народної, сучасної, що створює поліфонію значень. У результаті формується новий рівень культурної пам'яті – не як статичного архіву, а як живого процесу взаємодії традицій.

Таким чином, хореографічна термінологія стає своєрідним мостом між минулим і теперішнім: через неї відтворюється не лише форма руху, а й духовний досвід народу.

У результаті аналізу встановлено, що багато хореографічних термінів функціонують як знакові маркери культурної пам'яті. Наприклад, українські терміни «*коломийка*», «*аркан*», «*гопак*» не лише визначають види рухів чи танців, а й зберігають інформацію про етнічну ідентичність, обрядові функції, ритмічну структуру народного життя. У класичній традиції терміни французького походження (*plié, relevé, battement*) стали універсальними одиницями, що кодують історію формування європейської танцювальної школи XVIII–XIX століть. У сучасній хореографії відбувається переосмислення термінів, коли старі назви набувають нових смислів (наприклад, «імпровізація» – від технічного прийому до форми тілесного мислення).

Таким чином, термін виступає носієм культурної спадщини, який у процесі педагогічної та творчої діяльності передає знання, стилістику, цінності й образи певної культури.

Хореографічний термін – це концентрована форма культурної пам'яті, що зберігає спадковість між поколіннями виконавців і педагогів. Через терміносистему фіксуються не лише технічні прийоми, а й ментальні коди нації, естетичні принципи, уявлення про тіло й рух. Удосконалення термінологічної бази української хореології має спиратися на глибоке розуміння походження й культурного значення кожного терміна, що дозволить зберегти зв'язок між традицією та сучасністю. Отже, розвиток хореографічної науки потребує створення етноорієнтованого

термінологічного словника, який би поєднав історичний, педагогічний і мистецтвознавчий підходи.

Список використаних джерел

1. Андросук Л. В. Художня мова сучасної хореографії: семантичні аспекти. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*. 2019. Вип. 40. С. 45–52.
2. Безклубенко О. С. Мистецтвознавчі терміни: проблеми уніфікації та стандартизації. Київ: КНУТКіТ, 2012. 164 с.
3. Бондаренко І. В. Хореографічна термінологія як складова професійної підготовки майбутніх педагогів. *Мистецька освіта: традиції та інновації*. 2017. Вип. 2. С. 112–118.
4. Морозовська Т. Д. Взаємодія танцювальних мов як чинник розвитку хореографічного мистецтва. *Мова і культура*. 2014. Т. 1, № 17 (169). С. 68–72.
5. Carter A. *Dance Studies: The Basics*. London: Routledge, 2018. 198 p.
6. Foster S. L. *Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance*. London: Routledge, 2010. 256 p.
7. Laban R. *The Mastery of Movement*. London: Macdonald & Evans, 1950. 185 p.

ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ВИЗНАЧЕННЯ «ПЕРФОРМАТИВНИХ МИСТЕЦТВ» У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ СТВОРЕННЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Козинко Лілія Леонідівна
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0951-111X>

Ще на етапі підготовки «Проекту нового переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» [3] опублікованого 08 серпня 2023 року науковці галузі 02 Культура і мистецтво почали активне обговорення питання злиття декількох